

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ

ਕਪੂਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ.

ਮੋਹਿੰਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1955 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 82

ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ (ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮ, 1952, ਨਿਯਮ 14—ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ—ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ—ਕੀ ਦੇਹਰੇ ਖਤਰੇ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੈ—ਜਨਤਕ ਪੁੱਛਗਿੱਛ—ਸਟਾਲਨੇਸ ਦਾ ਨਿਯਮ—ਕੀ ਲਾਗੂ ਹੈ।

ਮਾਰਚ, 1951 ਵਿਚ ਐਮ.ਪੀ. ਨੇ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਮਈ, 1951 ਵਿਚ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। 2 ਨਵੰਬਰ, 1951 ਨੂੰ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਹੈਲਥ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ 9 ਅਕਤੂਬਰ, 1953 ਨੂੰ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਲਾਨਾ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਐਮ.ਪੀ. 9 ਸਤੰਬਰ, 1953 ਨੂੰ। 8 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1954 ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਾਕਾਫੀ ਮੰਨਦਿਆਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਮ ਪੀ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ। 22 ਨਵੰਬਰ, 1954 ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨਾਕਾਫੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਸਨੇ 24 ਨਵੰਬਰ, 1954 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 19 ਜਨਵਰੀ, 1955 ਨੂੰ ਨੇ ਐਮ.ਪੀ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। 14 ਮਾਰਚ, 1955 ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ।

ਆਯੋਜਿਤ -

(1) ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਦੇਹਰੇ ਖਤਰੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ;

(2) ਇਹ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਲਿਆ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅੜਿੱਕੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ; ਅਤੇ

(3) ਕਿ ਇਹ ਹੈਲਥ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ: -

(1) ਮੰਦਮਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ 9/11 ਫਰਵਰੀ, 1955 ਨੂੰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅੱਗੇ ਨਾ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(2) ਮੰਦਮਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿਓ।

(3) ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼-ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕੋ।

(4) ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ ਜੋ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇ।

ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਪੈਂਡਿੰਗ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ।

ਭਗੀਰਥ ਦਾਸ ਅਤੇ ਐੱਮਐੱਸ ਗੁਜਰਾਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਹਰ ਪਰਸ਼ਾਦ, ਸਹਾਇਕ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ।

ਆਰਡਰ

ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਮਹਿੰਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਰਚ, 1951 ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਈ, 1951 ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 2 ਨਵੰਬਰ, 1951 ਨੂੰ ਤਤਕਾਲੀ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 6 ਜਾਂ 9 ਅਕਤੂਬਰ, 1953 ਦੇ ਇੱਕ

ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਉਸ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਸੀ।

19 ਮਈ, 1954 ਦੀ ਇੱਕ ਚਿੱਠੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 9 ਸਤੰਬਰ, 1953 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 8 ਅਪ੍ਰੈਲ 1954 ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸੇਵਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖਤਮ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੀ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਢੁੱਕਵੀਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 6 ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ 22 ਨਵੰਬਰ 1954 ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ (ਪਟੀਸ਼ਨਰ) ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ 24 ਨਵੰਬਰ 1954 ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। 19 ਜਨਵਰੀ, 1955 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਅਨੁਬੰਧ ਈ ਭੇਜਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ (ਪਟੀਸ਼ਨਰ) ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ

ਫਿਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 14 ਮਾਰਚ, 1955 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ 15 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਵਕੀਲ ਚਾਰ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ (1) ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ 'ਦੇਹਰੇ ਖ਼ਤਰੇ' ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। (2) 6 ਅਕਤੂਬਰ 1953 ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਫਰਵਰੀ 1955 (3) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਜ਼ਾ ਜਾਂਚ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਅਤੇ 4^{1/2} ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ (3) ਕਿ ਸਿਹਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਡਾ. ਸੇਵਾਵਾਂ 6 ਅਕਤੂਬਰ, 1953 ਅਤੇ (4) ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਦੇ ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋਈ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹ ਸਕਦੀਆਂ; 1952, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਦੇਹਰੇ ਖਤਰੇ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਭਗੀਰਥ ਦਾਸ ਨੇ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ਰੇਆਮ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੇਠੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਕੀਤੀ। ਜੇਲ੍ਹ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਕੈਦ ਕਰਕੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਅਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊਆਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਜੇਲ੍ਹ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਡਿਟੇਨਸ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 41(2) ਅਧੀਨ ਜੇਲ੍ਹ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅੱਗੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈਆਂ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਨਿਯਮ 41(1) ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ, ਉਹ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਨਿਯਮ 41 ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ-

“ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਢੁਕਵੀਂ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦਾ। ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ”

ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕੇਸ ਉਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗੀਰਥ ਦਾਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੈਂਕਟਾਰਮਨ ਬਨਾਮ ਦਿ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1) ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜੁਰਮ ਲਈ ਦੋ ਵਾਰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਆਟਰੇਫੇਇਸ ਬਰੀ ਅਤੇ ਆਟਰੇਫੇਇਸ ਦੇਸ਼ੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਸੋਧ ਜੋ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ-

"ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜੁਰਮ ਲਈ ਦੋ ਵਾਰ ਜਾਨ ਅਤੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਵਾਲੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਦੋਵੇਂ ਕਾਰਕ ਸਹਿ-ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਮਕਹੂਲ ਹੁਸੈਨ ਦੇ ਕੇਸ (2) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ (ਧਾਰਾ 20 (2)) ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਨੂੰਨ

ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਜੋ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਕਿ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮਕਹੂਲ ਹੁਸੈਨ ਦੇ ਕੇਸ (2) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ (ਧਾਰਾ 20 (2)) ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਜੋ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਕਿ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਵੈਕਟਾਰਮਨ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਉੱਤੇ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਭਗੀਰਥ ਦਾਸ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 20(2) ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਭਾਗੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੋ ਸਾਲ ਦਾ ਵਾਧਾ, ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਦੂਜੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਦੇਹਰੇ ਖਤਰੇ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਵਿਅਰਥ ਖੋਜ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਵੱਲ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਵੀਂ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮ, 1952 ਦੇ ਨਿਯਮ 14, ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ:-

“14. ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਨਿਯਮ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਯਮ 4 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਨਿਯਮ

11 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੁਆਫ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਘਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ, ਨਿਯਮ 4 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ 7, 8 ਅਤੇ 9 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਿਲਾਇੰਸ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ "ਜਾਂ ਨਿਯਮ 4 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ" ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਬਦ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ, ਨਿਯਮ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਝ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਯਮ 8 ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 4 ਦੀ ਧਾਰਾ (i), (ii) ਜਾਂ (iv) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ-, ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 4 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਜੁਬਾਨੀ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਉਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ 17 ਅਗਸਤ, 1954 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:-

ਨਿਯਮ 4 ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ

ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ

ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਰਿਕਾਰਡ ਮੰਗਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਨਿਯਮ 14 ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਕਤੂਬਰ, 1953 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਨਿਯਮ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਯਮ 14 ਦੁਆਰਾ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨਿਯਮ ' ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਗਲੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਇਹ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੈਸਟਨ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੇ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਵਲ ਸੇਧਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ 90 ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਣਗੀਆਂ। ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੋਧੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ 90 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੀਆਂ ਜਿੱਥੇ ਦਾਅਵੇ ਫਾਲਤੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਸਿਵਲ ਸੇਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 181 ਲਾਗੂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਕੋਈ ਮਿਆਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ,

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਹ ਤਰੀਕਾਂ ਦੱਸ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੁਕਮ 6 ਅਕਤੂਬਰ, 1953 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਪ੍ਰੈਲ, 1954 ਵਿਚ ਮਾਮਲਾ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫਿਰ ਇਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਦੇ ਨਿਯਮ 14 ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਮਈ, 1954 ਈ. 22 ਨਵੰਬਰ, 1954 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਤੈਦੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਲਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦਾਹਰਣ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ 'ਤੇ ਅਤਿੱਕੇ ਦਾ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। . ਸ਼ਾਇਦ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਅਸੁਵਿਯਾਜਨਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਬਚ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਜਿਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਧਾਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਭਾਗੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਭਗੀਰਥ ਦਾਸ ਨੇ ਇਸ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਧੇਰੇ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਹੋਰ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰੇ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਚੇ। ਪਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਜਲਦੀ - ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਇਹ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਨਿਯਮ 14 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸੇਧੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਢੁਕਵੀਂ ਸੇਧ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।

ਫਿਰ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਨਿਯਮ 14 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ 6 ਅਕਤੂਬਰ, 1953 ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਹੁਕਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਨੇ ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਵੀਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 6 ਤੋਂ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪੱਤਰ ਤੋਂ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਸ੍ਰੀ ਪਲਰ ਪਰਸ਼ਾਦ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਚਿੰਤਤ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੀ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਨਵੀਂ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੀ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 9 ਫਰਵਰੀ, 1955 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ 6 ਅਕਤੂਬਰ 1953 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ,

ਪਰ ਫਿਰ ਇਹ ਉਹ ਸੰਕਟ ਹਨ ਜੋ ਨਿਯਮ 14 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਉਹੀ ਸਮੂਹ ਹੈ ਜੋ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ (1) ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਦੋਹਰੇ ਖਤਰੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, (2) ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਲਿਆ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੜਿੱਕੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ (3) ਕਿ ਇਹ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਂਗਾ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ।

ਡੀਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ , ਅਨੁਵਾਦਕ, ਸ੍ਰੀ ਨਵਲ ਕੁਮਾਰ ਐਡੀ. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ।